

Mikulski, Zdzisław

Symposium Polacy razem. Warszawa, 7 X 1996

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 42/1, 175-178

1997

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ujęty, zestaw studiów o polskim wkładzie do poznania kultur ludowych i plemiennych na świecie.

W uzupełnieniu tych informacji dodamy, że organizatorzy przygotowali dla uczestników sesji zestawy publikacji wiążących się z poruszonymi zagadnieniami. Wśród nich była druga edycja książki Antoniego Kuczyńskiego *Syberia. Cztery lata polskiej diaspory* (Wrocław 1995 r.) oraz *Ludy i kultury Europy w relacjach Polaków* (wybór i opracowanie Mieczysława Trojana, Wrocław 1995 r.).

Przypis

¹ Patrz sprawozdanie: „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” T. 41 s. 198.

Zbigniew J. Wójcik
(Warszawa)

SYMPOZJUM POLACY RAZEM WARSZAWA, 7 X 1996

Pod patronatem przewodniczącego Komitetu Badań Naukowych prof. Aleksandra Łuczaka odbyło się w Domu Technika w Warszawie sympozjum *Polacy Razem*. Organizatorem była Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT, w spólnie z Fundacją Polonia, Stowarzyszeniem Techników Polskich w Wielkiej Brytanii (członkiem FSNT NOT), Polskim Towarzystwem Naukowym na Obczyźnie oraz Fundacją „Warszawa 2012” i Akademią Inżynierską w Polsce. Celem sympozjum było:

- prezentacja osiągnięć i dorobku wybitnych polskich specjalistów, działających na Obczyźnie i w Kraju, w zakresie nowoczesnej techniki i technologii, w dziedzinie lekkich konstrukcji przestrzennych, architektury i urbanistyki;
- zbliżenie elit intelektualnych w dziedzinie techniki;
- wymiana doświadczeń i nawiązanie ściślejszej współpracy pomiędzy środowiskiem kadr technicznych w Kraju i na Obczyźnie.

Obrady otworzył Sekretarz Generalny FSNT NOT Kazimierz Wawrzyniak, przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Sympozjum.

W I części, której przewodniczył prof. Jan Lech Lewandowski (FSNT NOT), wygłoszono trzy referaty generalne: 1. *Dorobek techników polskich w Wielkiej Brytanii* – prof. Stanisław Portalski (Stowarzyszenie Techników Polskich w Wielkiej Brytanii) oraz 2. *Technicy w służbie społecznej w Wielkiej Brytanii* – prof. Mieczysław Sas-Skowroński (Polskie Towarzystwo Naukowe na Obczyźnie); 3. *Wkład inżynierów i techników polskich w rozwój nauki, techniki i gospodarki*

w Polsce w latach 1939–1996 – prof. Jan Kaczmarek (FSNT NOT, Akademia Inżynierska w Polsce). Referaty miały charakter przeglądowny.

Polski dorobek naukowo-techniczny w czasie wojny poza krajem był do niedawna bardzo mało znany. Wiele prac otaczała bowiem tajemnica wojskowa. Tylko część materiałów przeniesionego na grunt londyński Wojskowego Instytutu Technicznego dotarła do kraju. Rozproszyli się po świecie wynalazcy; wielu milczało o swych osiągnięciach. Brakło zainteresowania historią wojennego dorobku naukowo-technicznego. Referent (S. Portalski) rozpatrzył ten wkład w trzech częściach:

1. Osiągnięcia przedwojenne udostępnione Francji i Anglii;
2. Wynalazki i dorobek wojenny dla Aliantów;
3. Utechnicznienie Polskich Sił Zbrojnych walczących u boku sprzymierzonych.

Drugi z referentów (M. Sas-Skowroński) podkreślił współczesną rolę inżyniera w zaspakajaniu potrzeb, wynikających z otaczającej rzeczywistości. Aby podołać tym zagadnieniom inżynier musi podbudować i rozwinąć swą osobowość, poznać i zrozumieć cele społeczności, i tylko wtedy jego rola może być spełniona, a zadanie wykonane. Tak też postąpił polski inżynier, tworząc i przewodząc polskiemu życiu społecznemu na obczyźnie.

W trzecim referacie (J. Kaczmarek) został przedstawiony ogromny dorobek polskiej myśli technicznej, poczynając od wojny 1939 r. i okupacji 1939–1945, aż po czasy obecne. Referent oparł się na 6 referatach źródłowych, przygotowanych przez zespół pod kierunkiem dr inż. Andrzeja Paszkiewicza, I-zastępcy sekretarza generalnego FSNT NOT: *Rola inżynierów i techników w czasie wojny i okupacji 1939–1945* (prof. Zdzisław Mikulski); *Odbudowa ze zniszczeń wojennych* (doc. Czesław Graff); *Edukacja techniczna* (dr inż. Bożenna Józefowicz); *Polska myśl techniczna w kraju* oraz *Wynalazki inżynierów polskich na międzynarodowych wystawach i targach* (prof. Antoni S. Kwiatkowski); *Działalność stowarzyszeniowa w Polsce* (dr inż. Andrzej Paszkiewicz).

Referent podkreślił na wstępie rolę stowarzyszeń naukowo-technicznych w Polsce w ujęciu historycznym, znaczenie innowacji technicznych i warunków, w jakich one występują i w jakich są wykorzystywane. W dalszej części referatu wskazał na wyniki prac inżynierskich w okresie wojny obronnej, okupacji i usuwania zniszczeń wojennych (1939–1949). Tuż przed wojną ówczesna Naczelna Organizacja Inżynierów R.P. (NOI) oraz Naczelna Organizacja Stowarzyszeń Technicznych R.P. (NOST) podjęły odpowiednie działania organizacyjne na wypadek wojny. Referent podkreślił osiągnięcia techniczne w czasie wojny i okupacji, prace polskiej kadry naukowo-technicznej w instytucjach i szkołach okupacyjnych, rolę szkolnictwa technicznego średniego i wyższego, w tym również tajnego, prac badawczych jawnych i tajnych oraz tajnego działania niektórych stowarzyszeń branżowych. Następnie omówił okres gospodarki centralnie sterowanej

(1949–1989), a w końcu scharakteryzował transformację gospodarczą po 1989 r. Referat spotkał się z dużym uznaniem.

W dalszej części sympozjum wygłoszono referaty specjalistyczne z zakresu: a) architektury i urbanizacji, b) konstrukcji.

W grupie pierwszej znalazły się trzy referaty: *Londyn w XXI stuleciu* – prof. Waldemara Bronitz-Czerechowskiego (Polski Uniwersytet na Obczyźnie, Londyn), wskazuje na działania zapewniające stolicy Wielkiej Brytanii przodującą rolę, w skali europejskiej i światowej, w sensie przestrzennym, ekologii środowiska, komercyjnym, ekonomiczno-finansowym, technicznym, historycznym, kulturalnym i politycznym. W referacie *Struktura przestrzenna Warszawy i kierunki jej przebudowy* – prof. Jan Maciej Chmielewski (Wydział Architektury PW) podkreślił ambicje Warszawy stania się miastem europejskim, nie tylko w odczuciu jej mieszkańców, ale również w wyrazie jej architektury i urbanistyki; wskazał jak powinien się kształtować krajobraz Warszawy. Wreszcie referat *Warszawa Olimpijska* – dr hab. arch. Wojciech Zabłocki (prof. PŁ, Akademia Inżynierska w Polsce) – został poświęcony planowi urbanistycznemu Igrzysk Olimpijskich w Warszawie w 2012 r.; „osią” Igrzysk ma być Wisła, co pozwoli zagospodarować jej brzegi w taki sposób, aby zachować unikatowe wartości ekologiczne i krajobrazowe naturalnych brzegów i udostępnić je w rozsądny sposób do użytkowania.

Druga grupa objęła 5 referatów. Referat *30 lat działalności Biura Jan Bobrowski i Partnerzy, Consulting Engineers* – prof. Jan Józef Bobrowski (Polski Uniwersytet na Obczyźnie, Londyn), inż. Józef Stefan Bernatek-Twickenaum i dr inż. Aleksander Franciszek Bobrowski (Londyn) – ukazał ciekawą historię biura (od 1962 r.) założonego przez Polaków na obczyźnie, a specjalizującego się w inżynierii lądowej i wodnej. Podobny referat, również z Londynu, *Rozwój konstrukcji przestrzennych i ich wpływ na nowoczesną inżynierię budowlaną i współczesną architekturę* – prof. Zygmunt Stanisław Makowski (Uniwersytet Surrey, Guilford) – został poświęcony rozwojowi lekkich konstrukcji przestrzennych, w tym wynikom badań w Instytucie Badawczym Konstrukcji Przestrzennych Uniwersytetu Surrey w Guilford.

Referat prof. Stefana Du Chateau (Paryż) pt. *Integracje myśli technicznej w architekturze na podstawie realizacji Stefana Du Chateau*, był poświęcony osiągnięciom autora w zakresie technologii konstrukcji rurowych. *Konstrukcje obiektów sportowych polskich konstruktorów* były przedmiotem referatu prof. Stanisława Kusia (Politechnika Rzeszowska). Ostatni referat *Dwie konstrukcje obiektów sportowych* wygłosili: dr hab. Wojciech Zabłocki (prof. PŁ) i mgr inż. Wiktor Chumięcki. Przewiduje się opublikowanie referatów w specjalnym wydawnictwie okolicznościowym.

Sympozjum zgromadziło około 100 uczestników, w tym przedstawiciele władz centralnych, świata nauki i techniki oraz liczną grupę dziennikarzy radia i telewizji, prasy codziennej i specjalistycznej. W trakcie sympozjum odbyła się konferencja prasowa, którą poprowadził dr inż. Andrzej Paszkiewicz, I zastępca sekretarza

generalnego FSNT NOT. Wyrażono m.in. celowość częstszego organizowania tego rodzaju sympozjów, ułatwiających kontakty ludzi nauki i techniki w kraju i na obczyźnie. Imprezę zakończono wspólną kolacją towarzyską.

Zdzisław Mikulski
(Warszawa)

LEIBNIZ I SASKA AKADEMIA NAUK – UROCZYŚCIOŚCI JUBILEUSZOWE (LIPSK 9–12 KWIETNIA 1996)

Rodowód saskiej nauki, bogaty i wszechstronny, jest współcześnie odtwarzany z ogromnym pietyzmem w badaniach historycznych, ale również dynamicznie rozwijanych kontaktach i współpracy międzynarodowej, m.in. w organizowaniu konferencji naukowych, mających na celu opracowanie nowych syntez, zgodnie z założeniami współczesnej interdyscyplinarnej metodologii.

W dniach 9–12 kwietnia 1996 roku odbyły się w Lejdzie dwie konferencje jubileuszowe. Pierwsza z nich *Nauka i kształtowanie świata* (9–11.04.br.), poświęcona była 350-leciu urodzin wielkiego filozofa i uczonego Gottfrieda Wilhelma Leibniza (1646–1716), druga uroczystość (12.04.br.) – 150-lecie powołania Saskiej Akademii Nauk w Lipsku.

Gottfried Wilhelm Leibniz urodził się w Lipsku 21 czerwca 1646 roku. Ojciec jego był prawnikiem, profesorem etyki. Leibniz bardzo wczesnie rozpoczął drogę naukową. Już w wieku 17 lat, po odbyciu 2-letnich studiów prawniczych na Uniwersytecie Lipskim, uzyskał stopień bakałarza na podstawie pracy *De principio individui* (1663), po następnych latach studiów, tym razem – matematycznych, na uczelni w Jenie opublikował dysertację pt. *De arte combinatoria*, na podstawie której przyznano mu stopień doktora filozofii. Miał wówczas 20 lat.

Zainteresowania i poglądy młodego Leibniza kierują się jednak raczej ku karierze dyplomatycznej czy politycznej niżli ku naukowej. Toteż próbuje uzyskać wpływy możliwych osobistości dla zrealizowania swoich, niezwykle wówczas rewolucyjnych, celów zreformowania układów politycznych w Europie i powołania instytucji, które rozwijałyby naukę. W latach 1672–1676 przebywa w Paryżu, zaznajamiając się z nowymi kierunkami wiedzy o przyrodzie. Dąży do znalezienia systemu, który stanowiłby klucz do zrozumienia świata przyrody.

Od 1676 roku aż do śmierci Leibniz był oficjalnie bibliotekarzem na dworze księcia Brunszwiku-Luneburgu i Hanoweru. Podczas licznych podróży, związanych z wykonywaniem zawodowych powinności Leibniz nawiązuje liczne kontakty z intelektualistami różnych narodowości. Wytrwale i uparcie stara się o wpływy i mecenat dla swoich planów. Jednakże konflikt z Newtonem i walka o przyznanie pierwszeństwa w odkryciach matematycznych i fizycznych oraz niechęć ze strony dotychczasowego protektora, księcia Hanoweru, ówczesnego już króla